

Рішення спеціалізованої вченої ради про присудження ступеня доктора філософії

Спеціалізована вчена рада ДФ 36.814.009 Львівського національного університету природокористування Міністерства освіти і науки України, м. Дубляни Львівського району Львівської області, прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» на підставі прилюдного захисту дисертації «Фінансово-економічні результати діяльності сільськогосподарських підприємств і шляхи їх покращення» за спеціальністю 051 «Економіка» 30 березня 2023 року.

Лизак Михайло Петрович 1995 року народження, громадянин України, освіта вища: закінчив у 2018 році Львівський національний університет природокористування за спеціальністю «Фінанси, банківська справа та страхування», отримавши диплом магістра; у 2019 році закінчив Старопольську Вищу Школу в Кельцях (Республіка Польща) за спеціальністю «Економіка і організація підприємств», отримавши диплом магістра. З 1 жовтня 2018 року до 30 вересня 2022 року – аспірант очної денної форми навчання Львівського національного університету природокористування за спеціальністю 051 «Економіка».

Працює на посаді асистента кафедри менеджменту імені проф. Є. В. Храпливого Львівського національного університету природокористування з 1 жовтня 2022 року до цього часу.

Дисертацію виконано у Львівському національному університеті природокористування Міністерства освіти і науки України, м. Дубляни Львівського району Львівської області.

Науковий керівник – Онисько Стефанія Михайлівна, кандидат економічних наук, професор, професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування Львівського національного університету природокористування.

Здобувач має 14 наукових публікацій за темою дисертації, з них: 4 статті в наукових фахових виданнях України, одна стаття в зарубіжному науковому періодичному виданні, 9 публікацій у матеріалах науково-практичних конференцій:

1. Лизак М. П. Ідентифікація структурно-галузових особливостей формування фінансово-економічних результатів діяльності сільськогосподарських підприємств. *Інтелект XXI*. 2021. № 5. С. 40-44.

2. Лизак М. П. Визначення структурно-функціональних компонентів механізму формування фінансово-економічних результатів діяльності сільськогосподарських підприємств. *Вісник Сумського національного аграрного університету. Серія: Економіка і менеджмент*. 2021. № 4 (90). С. 30-35.

3. Лизак М. П. Узагальнення макроекономічних передумов формування фінансово-економічних результатів сільськогосподарських підприємств регіону. *Вісник Хмельницького національного університету. Серія «Економічні науки»*. 2022. № 4 (308). С. 149-154.

У дискусії взяли участь голова і члени спеціалізованої вченої ради та присутні на захисті фахівці:

Яців Ігор Богданович, доктор економічних наук, професор, професор кафедри підприємництва, торгівлі та біржової діяльності Львівського національного університету природокористування. Оцінка позитивна, без зауважень.

Черевко Георгій Владиславович, доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри економіки Львівського національного університету природокористування. Оцінка позитивна. Зауваження:

1. У підрозділі 1.1 дослідження здобувач навів результати власних досліджень щодо уточнення теоретичної сутності, обґрунтування концептуальних засад механізму формування, а також науково-методичних основ аналізу фінансово-економічних результатів діяльності сільськогосподарських підприємств. Однак у багатьох випадках, коли здобувач опирається на результати досліджень інших науковців, не наводиться авторське критичне бачення тих чи інших точок зору. Вони просто наводяться як такі, що існують, і все.

2. У тексті дисертації простежуються певні загальновідомі твердження, або такі, що не мають значного сенсу, як от – «таким чином, прибуток є основною створення доданої вартості на підприємстві...»; «трансформацію прибутку у формування соціально-економічного ефекту...»; «трансформація прибутку підприємств в сегмент формування соціально-економічного ефекту»; «формування ... є ... процесом, котрий доцільно позиціонувати як ... базис»; «специфіка формування фінансово-економічних результатів діяльності сільськогосподарських підприємств обумовлюється також у контексті ...»; «системною характеристикою механізму забезпечення прибутковості підприємств є імплементація мотиваційних стимулів...»; «рівень загальних витрат у загальних доходах...» і т. д.

3. Для аналізування фінансово-економічних результатів безпосередньо на мікрорівні було обрано 7 сільськогосподарських підприємств Львівської області. Здобувачеві доцільно було обґрунтувати методику здійснення такої вибірки, підтвердити її репрезентативність.

4. У тексті рукопису здобувач інколи надто «вільно», відповідно – недостатньо обґрунтовано оперує окремими термінами (рентабельність доходу, рентабельність фонду оплати праці і т. д.). Також, до прикладу, не зрозуміло, в

чому різниця між показниками «дохідність» та «рентабельність». Слід було або уніфікувати термінологію, або дати пояснення, що мається на увазі під тими чи іншими «специфічними» показниками, якими оперується в дослідженні.

5. Під час здійснення інтегральної оцінки фінансово-економічних результатів сільськогосподарських підприємств дисертант наголошує, що специфікою його методу є темпоральний підхід. Однак не зрозуміло ні що мається під цим на увазі, ні те, в чому вагома специфічність і важливість саме такого підходу.

6. Напрацювання здобувача, викладені у підрозділі 3.1 дисертації, потребують додаткової аргументації, а також пояснення їх ув'язки з отриманими результатами аналізу, викладеними у розділі 2 дисертації.

Зеліско Наталія Богданівна, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри підприємництва, торгівлі та біржової діяльності Львівського національного університету природокористування Оцінка позитивна. Зауваження:

1. Автором наведено авторський погляд на трактування поняття «фінансово-економічні результати діяльності підприємства», згідно з яким: розуміються кінцеві підсумки господарювання, які характеризують параметри ефективності стратегічних бізнес-процесів підприємства і формалізуються в цільових показниках (серед яких дохід, прибуток, вартість власного капіталу, кредиторська та дебіторська заборгованість тощо) на конкретно визначений період часу, що в сукупності формує ресурсний базис для відтворення та накопичення капіталу, підвищення рівня конкурентоспроможності підприємства, зміцнення його економічної безпеки, а також становлення процесів розширеного відтворення й сталого розвитку. Загалом наведене трактування є достатньо узагальненим, а точність його формулювання – залишається дискусійним питанням.

2. Дисертант зауважує, що дослідження механізму формування результатів фінансово-економічної діяльності сільськогосподарських підприємств потребує побудови адекватних науково-методичних засад його проведення, що передбачає послідовне проходження в межах підготовчого, проектного та постановочного етапів, проте не зрозуміло, яких саме і для кого вони будуть адекватними такі засади.

3. Пункт 2.1 роботи має назву «Макроекономічні передумови формування фінансово-економічних результатів сільськогосподарських підприємств Львівської області», проте, по суті, не знаходимо дослідження та аналізу даних передумов.

4. Дисертаційне дослідження, на наш погляд, мало б більш прикладний характер, якщо б автором було запропоновано та апробовано власну методику

оцінювання і прогнозування фінансово-економічного менеджменту та реструктуризації ринкової політики підприємства.

Левандівський Омелян Тарасович, доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри фінансів Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. Оцінка позитивна. Зауваження:

1. У першому розділі дисертації недостатньою мірою висвітлені зарубіжні підходи та прийоми до формування фінансово-економічних результатів діяльності сільськогосподарського підприємства, врахування яких дозволило б суттєво посилити обґрунтування винесених на захист наукових положень.

2. При поданні організаційно-управлінської підсистеми механізму формування фінансово-економічних результатів діяльності сільськогосподарських підприємств автор виділяє раціональні підходи до використання та розподілу фінансово-економічних ресурсів, бюджетування господарської діяльності, створення фондів накопичення та відтворення фінансово-економічних ресурсів, реалізацію інвестиційно-інноваційних проєктів сільськогосподарських підприємств, налагодження координованої взаємодії між працівниками та структурно-організаційними підрозділами в процесі господарювання, формування ефективних взаємовідносин і розрахунків з контрагентами підприємства, узгодження фінансово-економічних інтересів між керівниками й працівниками структурних підрозділів в контексті забезпечення можливості якісного виконання покладених на них функцій, створення передумов для підтримки належного рівня ліквідності та платоспроможності сільськогосподарського підприємства, мінімізації ризиків виникнення потенційних зловживань у ході використання фінансово-економічних ресурсів, що потребує додаткових пояснень.

3. Доцільно було б у другому розділі продемонструвати нормативні значення, яким повинні відповідати індикатори, що характеризують фінансово-економічні результати діяльності сільськогосподарських підприємств.

4. При ілюстрації моделі впливу кількісно-якісних параметрів нарощування ресурсного потенціалу формування фінансово-економічних результатів діяльності підприємств доцільно було б більш докладно пояснити побудову рядів емпіричних показників фінансово-економічних результатів діяльності сільськогосподарських підприємств на основі темпорального підходу.

5. Ілюстрація механізму формування фінансово-економічних результатів підприємств, у тому числі з впровадженням сучасних методів прогнозування, моделювання та програмування різних сценаріїв поведінки, зміни ситуації та їх наслідків для фінансово-економічних результатів господарювання потребує

уточнення з огляду на необхідність ідентифікації та структуризації суб'єкта управління.

Шматковська Тетяна Олександрівна, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри обліку і оподаткування Волинського національного університету імені Лесі Українки. Оцінка позитивна. Зауваження:

1. На нашу думку, дещо дискусійним є твердження автора, що «дотримання бухгалтерсько-облікового підходу звужує стратегічну роль та значення фінансово-економічних результатів у забезпеченні ефективної діяльності суб'єкта господарювання» (с. 29, параграф 1.1 розділу I роботи).

2. Не применшуючи значення отриманих автором результатів кластеризації (с. 98-101), зауважимо, що доцільно було б окреслити, яким саме чином подані в табл. 2.9 (с. 101) індикатори обґрунтовують статистичну значущість та достовірність результатів проведеного кластерного аналізу. Окрім того, із тексту роботи недостатньо зрозуміло, який саме метод було використано автором для побудови дендрограми результатів кластеризації (рис. 2.5, с. 101). Очевидно, було використано метод Евклідової відстані, проте в тексті дослідження цього не зазначено.

Також із назви рис. 2.5 (с. 101) не зрозуміло в повній мірі, які саме результати дослідження на ньому представлено. Очевидно, що на даному рисунку візуалізовано дендрограму кластерного аналізу районів Львівської області за критерієм ефективності діяльності сільськогосподарських підприємств у 2014-2020 рр. На нашу думку, назва рис. 2.5 недостатньо розкриває його змістовно-візуальне наповнення.

3. У параграфі 2.2. під назвою «Аналіз фінансово-економічних результатів діяльності сільськогосподарських підприємств» розділу II дослідження зазначено, що для аналізу фінансово-економічних результатів безпосередньо на мікрорівні було обрано 7 сільськогосподарських підприємств Львівської області, з поміж яких три спеціалізуються на продукції рослинництва та чотири – продукції тваринництва (с. 102). Проте не зазначено критерії відбору таких підприємств із загальної їх сукупності. На нашу думку, доцільно було б окреслити такі критерії, що надало б змогу обґрунтувати репрезентативність сформованої автором вибірки.

4. На с. 189–190 параграфу 3.3 розділу III роботи автор зазначає, що за посередництва використання власної методичної розробки виникає можливість робити більш ґрунтовні висновки в частині управління структурою витрат, зокрема з огляду на її раціональність, вплив на фінансово-економічні результати господарювання, а також наслідків зростання ефективності використання ресурсів на запас фінансово-економічної стійкості і безпеки сільськогосподарських підприємств. Далі автор зазначає, що такі висновки

можна формувати в структурно-динамічному порівнянні з головними конкурентами. Проте з тексту роботи недостатньо зрозуміло, чи виділяє автор певні групи підприємств з метою надання відповідних рекомендацій щодо формування провідних напрямів зростання їх прибутковості, чи подібна диференціація не застосовується, а рекомендації з покращення запропоновано в подальшому розробляти індивідуально для кожного окремого господарюючого суб'єкта.

5. У роботі наявні окремі технічні та лінгвістичні неточності, зокрема у табл. 3.1 (с. 184), табл. 3.2 (с. 186), рис. 3.3. (с. 187).

Онисько Стефанія Михайлівна, кандидат економічних наук, професор, професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування. Оцінка позитивна. Без зауважень.

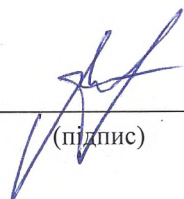
Результати відкритого голосування:

«За» – 5 членів ради,

«Проти» – немає членів ради.

На підставі результатів відкритого голосування спеціалізована вчена рада присуджує Лизаку Михайлу Петровичу ступінь доктора філософії з галузі знань 05 «Управління та адміністрування» за спеціальністю 051 «Економіка».

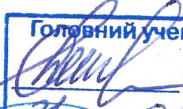
Голова спеціалізованої
вченої ради ДФ 36.814.009

(підпис)

Ігор ЯЦІВ

**ПІДПИС
ЗАСВІДЧУЮ**

Головний учений секретар

Наталія СТОЙКО
31.03.2023 р.

